BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. 363. Wilno, dn. 22 grudnia 1930 roku.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Kronika.

ooo § ooo

Profesor Herbaczewski w sprawie Polityki zagranicznej Litwy

"R y t a s" . Nr" 288 z dn.17 grudnia 1930 r. Art.p.t. "Zważywszy poważn

Streszczenie . Stosunki Litwy z Niemcami i z Polską nie możn w żaden sposób stawić w jednej płaszczyźnie , gdyż są one zupełnie od mienne . Imperjalizm Polski Litwa ma już na swym karku , zaś imperjal niemiecki dopiero grozi Litwie , jako możliwość . Imperjalizm pols jest faktem konkretnym , niemiecki zaś fikcją . Zanim Niemcy staną dla nas niebezpieczni , mamy jeszcze dużo czasu aby się wzmocnić pań wo i narodowo . Czyż można więc jedynie w obawie przed niemiecką fikc padać w objęcia polskiej rzeczywistości ? . Najmniejsze nasze dla Po ski ustępstwo jest dla Polaków już"kapitulacją Litwy" , dla Litwy zaś stanowi nietylko narazie prestiż u /drugi policzek/ , lecz też niebe pieczeństwo chaosu w życiu wewnętrznem .

Niema żadnej potrzeby wszczynać histerycznych alarmów jedyni z powodu możliwości niebezpieczeństwa dla kraju Kłajpedzkiego . Al mamy temi tylko kompromitujemy się i dajemy spekulować naszym wrogom którzy , strasząc Litwinów , rozliczają w tensposób doczekać się od nich ustępstw . Niech sobie , straszą nas niemieccy nacjonaliści my mamy Kłajpedę w swym posiadaniu i w żaden sposób jej nie oddamy Tymczasem w Wilnie siedzą Polacy i grożą Kownu . Różnica aż nadto wy raźna .

Tylko bardzo naiwny polityk może głosić bezsens , iż Niemcy koniecznie chcą uczynić z Litwy swego wroga , pchając ją w objęcia Polski /najzacieklejszego wroga Litwy / .

Polscy nacjonaliści wierzą , iż uda im się stworzyć takie zastraszające Litwę okoliczności , które zmuszą ją wystąpić przeciko Niemcom razem z Polską . Dokładają oni wszelkich wysiłków , aby wprowadzić rozłam w litewskiej ~~polity~~opinji publicznej i później móc oświadczyć w Genewie , oż znaczna część narodu litewskiego jest innego zdania niż jego rząd .

P.Herbaczewski jednak wątpi , ażeby Polakom udało się dostą pić swego celu . Wierzy on , że Litwini mają zdrowy instynkt , że przewrotność Polaków szybko potrafią zdemaskować .

Cóż wreszcie realnego , zapytuje p.Herbaczewski , da Litwie p kłóconej z Niemcami , zaprzyjaźnienie się z Polakami ? - Absolutnie ni Dla polaków - tryumf , dla Litwy - upokorzenie . Zemsta Niemców może mieć katastrofalne skutki dla naszego życia ekonomicznego i cóż tu po może Polska , której sytuacja jest cięższa niż Litwy . Nieprzyjaciel naszego nieprzyjaciela jest naszym przyjacielem . Zanim więc Niemcy pozostają nieprzyjacielem Polski - ergo ? - woła p.Herbaczewski , do dając , iż kłócić się z Niemcami z powodu polskiego mirażu żadnej pot by niema i długo jeszcze nie będzie .

Nie Litwini , ale Polacy pierwsi powinni ustąpić . Nie my pojedziemy do Warszawy ! lecz Polacy zaczną jeździć do Kowna z poważnem propozycjami . Niebezpieczeństwo dla korytarza Gdańskiego zmieni stosu nek polityków polskich do Litwy . "Mądry Polak po szkodzie " - woła w końcu artykułu p.Herbaczewski i radzi : Czekajmy spokojnie aż Polacy zmądrzeją - tymczasem nie mamy żadnej potrzeby być głupimi na korzyść Polaków .

"L i e t u v o s Ž i n i o s" o napaściach niemieckich pod adresem Li twy .

"Lietuvos Žinios" Nr"288. z dn"18.grudnia r.b. Art.p.t."Jak odeprzeć napaści " . - Streszczenie .

Niemcy atakują ostatnio Litwę na całej linji i to atakują otwar cie .

Po ostatniej sesji genewskiej , na której rząd litewski zgo dził się na interpretację konwencji Kłajpedzkiej w duchu pożądanym dla Niemiec , nie trudno było przewidzieć wyłonienie się nowych trudnoś ci w sprawie Kłajpedzkiej . Dziś już ze strony urzędowej się potwierdza że niepodobna stworzyć dyrektorjatu .

Nie ma potrzeby ukrywania , ani też wyjaśniania przyczyn tych trudności . Rozumieją je dobrze / nawet laicy ; zwłaszcza , że sami l cy wyraźnie się w tej sprawie się wypowiedzieli i nawet przez usta ministra Curtiusa Litwę "ostrzegli" .

Jest to jednak jeden tylko z licznych kamieni , które w ostanich czasach zaczęto rzucać Litwie pod nogi ze strony niemieckiej zwłaszcza zaś ze strony hittlerowców . Dzisiaj już prasa Prus Wschodnich rozdziera szaty nad służbą wojskową kłajpedzian w armji litewski

Ostatni"wyczyn " prasy Prus Wschodnich świadczy , że wyczuwa ona słabość Litwy i dlatego zdobywa się na ataki . Nie chodzi tu bowi wcale o ucisk kłajpedzian w wojsku litewskiem , gdyż służba jest dla wszystkich jednakowa . Chodzi wogóle o przyczepki pod adresem Litwy , która powinna też podobne napaści należycie odeprzeć .

"Prasa Estońska o rokowaniach Litwy".

" Lietuvos Žinios" Nr.288 z dn.18.XII"r"b" podają artykuł gazety estońskiej " Vaba Maa" - w sprawie rokowań handlowych pomiędzy Litwą a Estonją :

Po długicha latach doszliśmy do tego , że specjalna delegacja estońska bawi w Kownie , gdzie toczą się rokowania handlowe pomiędzy Litwą , a Estonją . Estonja podobnież jak Litwa zawarła szereg traktatów z państwami bliższemi i dalszemi . Jedynie między sobą oba te państwka nie mogły dotychczas się porozumieć . Przy poprzednich próbach rozpoczęcia rokowań handlowych , ujawniały się za każdym razem trudności natury politycznej . Wciąż pragnęła Litwa usłyszeć ze strony estońskiej potwierdzenia tezy , że Wilno należy do Litwy i uzyskać prz rzeczenie , poparcia estońskiego w dążeniach litewskich do odzyskania Wilna . W r.b. w litewskich sferach politycznych wytworzył sie nastró dzięki któremu Litwa w listopadzie r.b. podpisała traktat handlowy z Łotwą , a obecnie podjęła rokowania handlowe z Estonją . Sądzić należy rokowania doprowadzą od pomyślnego rezultatu i , że w najbliższym czasie można będzie traktat handlowy podpisać .

"Ritas" w sprawie rewizji traktatów.

"Ritas"Nr.289 z dn.19.XII"r.b. Art.p.t. "Rewizja traktatów ,

kwestja Wileńska . Streszczenie .

Przed kilku dniami zamieścił "Rytas" na swych łamach artykuł p.Gabrysa w sprawie rewizji traktatów i polityki zagranicznej Litwy . Autor artykułu wysuwał koncepcję zmiany dotychczasowej polityki litewskiej , a mianowicie wyrzeczenia się orjentacji germanofilskiej , a szukania porozumienia z Polską .

"Rytas" nie zupełnie się z wywodami autora solidaryzował . Tem nie mniej Rytas stoi na stanowisku , , że należy się przygotować na wszytsko , nawet na wypadek istotnej rewizji traktatów . Niemcy umieją aspiracje swe zręcznie maskować . Potęga niemiecka tymczasem wzrasta , gdyż Niemcy dążą do odzyskania swego przedwojennego stanowiska , a tem samem do rewizji obecnego stanu rzeczy .

Naród litewski nie wiele może zdziałać , gdyż jest mały . Tem nie mniej nie może Litwa obojętnie przejść obok kwestji rewizji granic . Los Litwy w większym stopniu niż los innego państwa zależy od równowagi państw obcych . Litwini więc muszą być w pierwszym rzędzie dobrymi obserwotarami , ażeby w odpowiedniej chwili poczynić należyte wnioski i przystosować się do zmiany warunków . Rokowania polsko- litewskie w Berlinie , momo tego , że dotyczą spraw technicznych mają też znaczenie polityczne i z tego względu są zjawiskiem dodatniem . Litwa pragnie obronić przed uciskiem litwinów wileńskich , w ten sposób godnie reprezentując interesy całego narodu rząd litewski podniesie swój autorytet w oczach państw innych , a Litwa nie będzie tylko objektem obcych machinacji politycznych .

tyczących załatwiania incydentów i zatargów , któreby mogły wyniknąć na granicy polsko - litewskie, oraz aby przygotować w myśl rezolucji Ligi Narodów z dnia 18 września 1930 r. sprawozdanie dla władz
Na propozycję delegacji litewskiej , rozpatrywanie projektu dotyczącego umowy o małym ruchu granicznym na odcinkach wodnych odroczono poza najbliższą sesję Rady Ligi . Na tem obecna konferencja polsko - litewska w Berlinie została zakończona . " -

R a t y f i k a c j a l i t e w s k o ł o t e w s k i e g o t r a k t a t u h a n d l o w e g o . W dniu 17 grudnia Sejm Łotewski ratyfikował litewsko - łotewski układ handlowy . W sprawie tej zabierał głos tylko przewodniczący sejmowej komisji spraw zagranicznych socjaldemokratas Cielens . W krótkiej mowie podkreślił on , że Litwa , Łotwa i Estonja w dziedzinie gospodarczej powinne się zespolić w jeden blok i utworzyć wspólny organizm gospodarczy . Socjaldemokraci głosują za układem uważają go za pierwszy krok na swej drodze i mają nadzieję , że bliskim jest czas , kiedy wszystkie trzy państwa będą połączone unją celną .

P r z e r w a w r o k o w a n i a c h z E s t o n j ą . Delegacja estońska , która prowadziła rokowania z Litwą w sprawie traktatu handlowego wyjechała do Tallina . Rokowania zostaną wznowiona po świętach Bożego Narodzenia . W wielu punktach zostały już osiągnięte porozumienia . Dotychczas jeszcze nie została wyjaśniona kwestja ustępstw w dziedzinie taryf celnych .

P o d p i s a n i e u k ł a d u b e l g i j s k o - l i t e w s k i e g o .
W tych dniach minister litewski we Francji Klimas i minister spraw zagranicznych Belgji Hymas podpisali układ belgijsko litewski w sprawie procedury w kwestjach cywilnych i handlowych .

P r z y j a z d K s i ę ż n y R a d z i w i ł ł ó w n y d o K o w n a . Jak donosi "Elta" , przybyła do Kowna księżna Gabryela Radziwiłłówna , członkini sekretarjatu Ligi Narodów .

R o k o w a n i e z P o r t u g a l j ą o układ h a n d l o w y . Do Kowna przybył pełnomocny minister Portugalji p.Santos w Towarzystwie Generalnego Konsula Puertgalskiego - Brakmana . Celem przybycia Ministra do Kowna jest rozpoczęcie rokowań w sprawie purtugalsko litewskiego układu handlowego , Narazie Litwa spodziewa się eksportować do Portugalji cebulę , dzi- drzewo dębowe i inny materjał leśny . Narazie obie strony z powodu układu stosują taryfy maksymalne .

KRONIKA WEWNĘTRZNA .

U s t a w a o w y b o r a c h d o s a m o r z ą d ó w .
W tych dniach Rada Stanu ostatecznie zredagowała projekt nowej ustawy wyborów do zarządów miejskich i przekazała go Ministerstwu Spraw Wewnętrznych . § projektu przewidujący konieczność podpisania przez wyborców swego nazwiska po litewsku zostaje na mocy tej ustawy uchylony . Liczba radnych miasta Kowna , zamiast proponowanych 30 została zwiększona do 36 , w Szawlach do 30 , w Wiłkomierzu do 18 /obecnie w Radzie Miejskiej miasta Kowna zasiada około 70 radnych . / Wybory do Rady miejskiej odbędą się po upływie 6 tygodni od dnia ogłoszenia nowej ustawy w"Wiadomościach urzędowych " . Datę wyborów przewiduje się na luty .

tyczących załatwiania incydentów i zatargów , któreby mogły wynik -
nąć na granicy polsko - litewskie, oraz aby przygotować w myśl re -
zolucji Ligi Narodów z dnia 18 września 1930 r.sprawozdanie dla władz
Na propozycję delegacji litewskiej , rozpatrywanie projek -
tu dotyczącego umowy o małym ruchu granicznym na odcinkach wodnych
odroczono poza najbliższą sesję Rady Ligi . Na tem obecna konferenc-
ja polsko - litewska w Berlinie została zakończona . " -

Ratyfikacja litewsko łotewskiego traktatu handlowego. W dniu 17 grudnia Sejm Łotewski raty
fikował litewsko - łotewski układ handlowy . W sprawie tej zabierał
głos tylko przewodniczący sejmowej komisji spraw zagranicznych socjal
demokratas Ciclens . W krótkiej mowie podkreślił on , że Litwa , Łot=
wa i Estonja w dziedzinie gospodarczej winne się zespolić w jeden
blok i utworzyć wspólny organizm gospodarczy . Socjaldemokraci gło =
sują za układem uważają go za pierwszy krok na swej drodze i mają
nadzieję , że bliskim jest czas , kiedy wszystkie trzy państwa będą
połączone unją celną .

Przerwa w rokowaniach z Estonją.
Delegacja estońska , która prowadziła rokowania z Litwą w sprawie
traktatu handlowego wyjechała do Tallina . Rokowania zostaną wzno -
wiona po świętach Bożego Narodzenia . W wielu punktach zostały już
osiągnięte porozumienia . Dotychczas jeszcze nie została wyjaśniona
kwestja ustępstw w dziedzinie taryf celnych .

Podpisanie układu belgijsko- litewskiego.
W tych dniach minister litewski we Francji Klimas i minister
spraw zagranicznych Belgji Hymas podpisali układ belgijsko litewski
w sprawie procedury w kwestjach cywilnych i handlowych .

Przyjazd Księżny Radziwiłłówny do Kowna. Jak donosi "Elta" , przybyła do Kowna księżna Gabryela
Radziwiłłówna , członkini sekretarjatu Ligi Narodów .

Rokowania z Portugalją o układ handlowy. Do Kowna przybył pełnomocny minister Portugalji p.Santos w
Towarzystwie Generalnego Konsula Puertgalskiego - Brakmana . Celem
przybycia Ministra do Kowna jest rozpoczęcie rokowań w sprawie purtu
galsko litewskiego układu handlowego . Narazie Litwa spodziewa się
eksportować do Portugalji cebulę , dai- drzewo dębowe i inny mater-
jał leśny . Narazie obie strony z powodu układu stosują taryfy maksy-
malne .

KRONIKA WEWNĘTRZNA .

Ustawa o wyborach do samorządów.
W tych dniach Rada Stanu ostatecznie zredagowała projekt nowej
ustawy wyborów do zarządów miejskich i przekazała go Ministerstwu
Spraw Wewnętrznych . W projekcie przewidujący konieczność podpisania
przez wyborców swego nazwiska po litewsku zostaje na mocy tej ustawy
uchylony . Liczba radnych miasta Kowna , zamiast proponowanych 30
została zwiększona do 36 , w Szawlach do 30 , w Wiłkomierzu do 18
/obecnie w Radzie Miejskiej miasta Kowna zasiada około 70 radnych . /
Wybory do Rady miejskiej odbędą się po upływie 6 tygodni od dnia
ogłoszenia nowej ustawy w"wiadomościach urzędowych " . Datę wyborów
przewiduje się na luty .

137